

|                      |                                                     |
|----------------------|-----------------------------------------------------|
| <b>Project</b>       | KA Hoboken<br>Hendriklei 67, 2660 Antwerpen, België |
| <b>Opdrachtgever</b> | GO! Antwerpen                                       |
| <b>Fase</b>          | Definitief ontwerp / Bouwaanvraag                   |
| <b>Datum</b>         | 01/05/2026                                          |
| <b>Onze ref.</b>     | 283 verantwoordingsnota 26 05 01.docx               |

Het GO! Koninklijk Atheneum is een school voor secundair onderwijs met twee vestigingen in Antwerpen. Een van de scholen van het KA is gevestigd in Hoboken Antwerpen, en ligt samen met basisschool De Schakel op de site aan de Hendriklei en de Weerstandslaan. De totale site beslaat ruim 31.000m<sup>2</sup> en ligt midden in een woongebied. Beide scholen kampen met een tekort aan gebouwoppervlakte en kwalitatief ingerichte buitenruimte, wat op korte termijn zal worden aangepakt. Momenteel zijn de uitvoeringswerken voor de uitbreiding van basisschool De Schakel reeds opgestart.

## De Lageweg

Het schooldomein aan de Hendriklei valt binnen het in opmaak zijnde Ruimtelijk Uitvoeringsplan (RUP) de Lageweg.

*'Met het RUP de Lageweg wil het college het woon- en industriegebied herbestemmen. Het betreft een plangebied van ca. 30 ha. Naar aanleiding van het her ontwikkelen van leegstaande bedrijven en terreinen heeft het RUP de Lageweg de ambitie om het gebied te vernieuwen en te verdichten. Het gebied dient opnieuw een gemengd gebied te worden met ruimte voor KMO, (maak)bedrijven en wonen, voor een grootstedelijk park en voor stedelijke voorzieningen voor de buurt. Het plangebied ligt in Hoboken tussen de spoorlijn Antwerpen-Puurs, de Emiel Vloorstraat, de Hendriklei, de Weerstandslaan, de Krugerstraat en de Zuidweg. Het plangebied wordt doorkruist door de Lageweg.'*  
- Stad Antwerpen

Het KA Hoboken, direct grenzend aan de Hendriklei, ligt in de hoek van het RUP de Lageweg. Ten noordwesten van de school wordt, tussen het huidige bedrijventerrein en de school, een groenblauwe as aangelegd. Deze as vormt de (toekomstige) verbinding tussen de Hendriklei en het toekomstige achterliggende park.

## Uitbreiding KA Hoboken: een capaciteitsopgave

Het gebouw van KA Hoboken dateert van 1954 en wordt grotendeels gebruikt door het KA Hoboken (enkel de turnzaal wordt gebruikt door basisschool De Schakel). De uitbreiding van KA Hoboken is een capaciteitsproject en combineert een gedeeltelijke verbouwing met nieuwbouw. Het minimale doel van het project is het creëren van 140 extra leerlingenplaatsen, waardoor de school met 25% groeit van 595 naar 735 leerlingen. Ook het personeelsbestand neemt toe van 77 naar 97 personen, met een gelijktijdige aanwezigheid van 50 naar 63 personen.

In de vergunningsaanvraag voor basisschool De Schakel is reeds voorzien om de bestaande unitgebouwen te verwijderen en om de kleuterklassen in het KA Hoboken te verhuizen naar de nieuwbouw van De Schakel. Het verhuizen van de kleuterklassen staat los van het voorliggende project. Het verwijderen van de unitgebouwen is echter wel afhankelijk van dit project.

## Een integrale strategie

Het initiële ontwerpvoorstel is opgevat als een integrale strategie voor het hele gebouw. Binnen deze strategie wordt maximaal ingezet op het verduurzamen van de bestaande gebouwen en wordt er bewust geen aparte nieuwbouw voorzien. De kwaliteiten van de bestaande architectuur worden

maximaal behouden en benut, en aangevuld door strategisch gepositioneerde nieuwbouwinterventies met complementaire kwaliteiten. De eerste interventie richt zich op de oostvleugel aan de straat (de 'inkomvleugel', hierna benoemd als bouwdeel A), en vormt de opmaat voor soortgelijke interventies aan de westkant van de site. Het bestaande gebouw blijft integraal behouden en vormt de ruggengraat en het gezicht van de vernieuwde school.

De grote halfomsloten buitenruimte en het groene schoolplein ('het park') betekenen een enorme rijkdom voor de school. De huidige inrichting maakt momenteel in onvoldoende mate gebruik van de aanwezige kwaliteiten en kansen. De aanwezige verharding is akoestisch zeer problematisch en draagt bij aan de oververhitting van het hele gebied. Door de uitbreiding van bouwdeel A wordt het verharde oppervlak gereduceerd, zonder bestaande groenruimte in beslag te nemen. Op termijn kan de buitenruimte beter worden ingericht en duidelijker opgedeeld in verschillende (gebruiks-)zones: een plein, een tuin, een sportzone en een park.

NB. Voor verdere toelichting verwijzen we naar onze ingediende wedstrijd bundel en de input van de stad bij de keuze voor ons voorstel. Deze bouwaanvraag betreft enkel de bouwwerkzaamheden aan bouwdeel A en beperkte omgevingswerken.

## **Inplanting en omgevingswerken**

De inplanting van de nieuwbouw (uitbreiding) is strategisch gekozen met het oog op het behouden van de herkenbaarheid vanaf de straat, maximaal behoud van bestaande bomen en groen, en een efficiënte herinrichting van de parking, fietsparkeerplaatsen en aanvullende (enkel functionele) ingrepen.

### Hoofdentree en parking

De bestaande hoofdentree van het gebouw blijft volledig behouden. De huidige toegangszone aan de voorzijde van het gebouw wordt opnieuw aangelegd, zodat een drempelloze overgang tussen binnen en buiten ontstaat. Ook de bestaande parking wordt opnieuw aangelegd, de plantvakken langs de voorgevel en straat worden grotendeels verwijderd, zodat meer auto's op dezelfde oppervlakte passen. Het niveau verschil tussen de straat en de parking blijft wel behouden met het oog op het behoud van de Ruwe Berk (deze staat verhoogd en het verlagen van de parkeerplaats maakt behoud van de boom hoogstwaarschijnlijk onmogelijk). De helling van de verharding wordt niet gewijzigd. Omwille van het creëren van zoveel mogelijk parkeerplekken gaan we er momenteel wel vanuit dat de Valse Christusdoorn aan de voorzijde kan worden verwijderd. Deze boom schijnt niet meer volledig gezond te zijn (huidige problematiek met afvallende takken), en volgens de bomentoets door Tree Expert heeft deze boom geen bijzondere status.

### Fietsparkeerplaatsen

Op vraag van de school worden de bestaande overkappingen voor de fietsen en brommers aan de oostzijde van bouwdeel A verwijderd. De nieuwe stallingsplaatsen voor fietsen, brommers en steps voor leerlingen worden verplaatst naar achteren op het perceel, zodat de entree van het schoolplein beter toegankelijk wordt. Vanaf de openbare weg is de fietsenstalling niet heel zichtbaar.

### Brandweertoegang

De primaire brandweertoegang ligt aan de Hendriklei, vanaf hier kunnen brandweerwagens het schooldomein betreden. Hiervoor moet een duo van kleine appelbomen worden verwijderd en verplant, de locatie voor verplanting van de bomen moet nog nader worden bepaald. Op de speelplaats wordt aan de achterzijde van bouwdeel A een opstelplaats voor brandweerwagens voorzien. Tevens wordt een doorsteek voorzien voor brandweerwagens naar het perceel van basisschool de Schakel.

## Waterhuishouding

Voor het luik waterhuishouding worden enkele (louter functionele) ingrepen gedaan; de bestaande verharding wordt plaatselijk verwijderd en herplaatst waar nieuwe regenputten worden voorzien. Tevens wordt het beperkte tracé voor de rioleringsleidingen opengemaakt en weer dichtgemaakt. Langs de noordzijde van het perceel wordt naast de bestaande beek een wadi voorzien, achter het bestaande hekwerk zodat dit geen gevaar vormt voor docenten of leerlingen.

## **Bouwdeel A: grondige renovatie en nieuwbouw**

Bouwdeel A wordt aan de hof zijde en bovendaks uitgebreid door een eigentijds nieuwbouwwolume dat we ruimtelijke kwaliteiten en technische installaties meegeven die niet in de oudbouw passen, maar die de school als geheel nodig heeft voor de toekomst. Het nieuwbouwwolume is van binnenuit ruim, warm en uitnodigend en vormt hiernaast een van veraf zichtbaar beeldmerk van de vernieuwde school. Door oud en nieuw zorgvuldig op elkaar af te stemmen ontstaat er opnieuw een vanzelfsprekend en goed werkend geheel.

De nieuwbouw is opgevat als een isolerende omhulling van de bestaande vleugel waardoor de isolatie van de bestaande westgevel en het bestaande dak niet nodig is. Alleen de kenmerkende bestaande straatgevels worden van binnenuit geïsoleerd. Het bestaande schrijnwerk wordt niet vervangen, maar dit kan op de langere termijn wel worden aangepakt. De nieuwe draagstructuur op het gelijkvloers en de eerste verdieping bestaat uit een betonnen kolom-balk structuur en betonnen vloeren. De nieuwe dak verdieping, die deels boven op het bestaande gebouw wordt geplaatst, bestaat uit een lichte staalstructuur van kolommen en liggers met een geprofileerde stalen dakvloer. Enkel ter plaatse van de nieuwe technische installaties op het dak worden beton welfsels voorzien.

De bestaande vleugel krijgt een eenvoudige ruimtelijke herindeling, de interne verbouwing maakt gebruik van alle bestaande structuurelementen en er worden alleen interne scheidingswanden verplaatst. De bestaande lokalen en gang worden 'gespiegeld' en in de nieuwe situatie ontsluit een dubbelzijdig georiënteerde gang de kleinere lokalen in het bestaande deel en de nieuwe dubbelhoge ruimte. Brand technisch is de vernieuwde inkomvleugel helder gecompartmenteerd, een nieuwe evacuatie trap is toegevoegd. Aan de hof zijde wordt een (deels dubbelhoge) pergola toegevoegd als genereus en uitnodigend gebaar naar het plein en die tevens dient als overdekte buitenruimte en zonwering.

## Entrees

In de nieuwe situatie zijn er twee duidelijke entrees, de hoofdentree aan de voorzijde en de secundaire entree aan het plein. Beide entrees komen uit in de (deels) bestaande entreehal, die tevens de hoofdonthulling van de hele school vormt. Vanuit hier zijn ook de toiletten bereikbaar. De bestaande toiletten blijven behouden op dezelfde plek, er worden enkel ingrepen gedaan om de toegankelijkheid te verbeteren (de bestaande vloer wordt plaatselijk opgehoogd). Daarnaast worden alle binnenwanden en -deuren en de bestaande sanitaire toestellen volledig gerecupereerd. Aan de andere kant van bouwdeel A wordt de bestaande trap naar de verdieping, inclusief de secundaire entree vanaf het schoolplein, verwijderd om de ruimte efficiënter te kunnen indelen. Er wordt een nieuwe traphal toegevoegd, die ook de nieuwe bovenverdieping ontsluit. Deze dient niet enkel als evacuatieleroute, maar zal ook worden gebruikt op dagelijkse basis.

## Lokalen en functies

Op het gelijkvloers liggen coördinerende en leerling ondersteunende functies en studieruimtes. De nieuwe dubbelhoge studieruimte vormt de belangrijkste, grootste en meest representatieve ruimte van de school en krijgt het karakter van een genereuze inkomhal met een grote luifel en ontmoetingsplek. Deze ruimte wordt ingericht als polyvalente ruimte met tribune trap en biedt plaats

aan 150 personen of meer. De trap zorgt tevens voor een soepele en vanzelfsprekende verbinding met de open studieruimte op de eerste verdieping.

Op de eerste verdieping liggen een aantal grotere leslokalen, en de lerarenkamer in het bestaande gerenoveerde deel. In de nieuwbouw ligt, naast de open studieruimte, ook het zeer ruime vakspecifieke MW lokaal.

Op de tweede verdieping bevinden zich de vakspecifieke PO-lokalen en kleine klaslokalen. Deze kleinere lokalen zijn, gezien hun afmetingen, beter in het nieuwbouwdeel te situeren omdat de gevelopeningen daar niet het bestaande stramien hoeven te volgen. Ook op deze verdieping worden de lokalen ontsloten door een dubbelzijdig georiënteerde gang.

### Technische installaties

In bouwdeel A worden nieuwe technische installaties voorzien, waar mogelijk takken deze af van de bestaande centrale installaties. De technische installaties worden zorgvuldig geïntegreerd binnen het bestaande gebouw en de uitbreiding. Ventilatiekanalen lopen voornamelijk door verlaagde plafonds, enkel op een paar plekken zijn de kanalen zichtbaar in het interieur.

De nieuwe luchtgroep en warmtepomp worden geplaatst op het bestaande dak van de centrale traphal en op het nieuwe dak van de uitbreiding. De luchtgroep en warmtepomp worden geplaatst in een 'gesloten' volume met volwaardige gevelafwerking (zicht metselwerk). Tevens wordt het nieuwe dak volledig voorzien van PV-panelen. Het dak en de installaties zijn toegankelijk met een trapluik vanuit de poetsberging op de tweede verdieping. Langs de dakranden wordt rondom een collectieve valbeveiliging voorzien.

### Algemene toegankelijkheid

De toegankelijkheid van de school is in de bestaande situatie al grotendeels in orde. De hoogteverschillen in het terrein en het interieur worden met diverse hellingbanen en trappen overbrugd. Centraal in het gebouw is er een werkzame personenlift aanwezig.

De toegankelijkheid van bouwdeel A is bekeken in functie van de renovatie en uitbreiding. De hoogteverschillen tussen exterieur en interieur worden genereuzer vormgegeven en overbrugd met diverse hellingbanen. Het hoogteverschil tussen schoolplein en interieur is een veranda en dient als inrichtingselement van de buitenruimte. Hierdoor zijn de niveauverschillen ook visueel duidelijk herkenbaar. De nieuwe dak verdieping takt binnenin het interieur ook aan op het bestaande gebouw met een hellingbaan.

De bestaande en nieuwe verdiepingen zijn met elkaar verbonden door de bestaande en nieuwe traphal. Tevens zijn op iedere verdieping een of meerdere toiletten voor mindervaliden voorzien.

## **Een nieuw gezicht voor de school**

### Bestaande architecturale verschijningsvorm

Het bestaande gebouw is karakteristiek en zeer helder van opzet. Het genereuze halfopen hof vormt het eigenlijke hart van het schoolensemble. Bijna alle lokalen zijn op het hof gericht. Architecturaal opvallend zijn het hoogwaardige materiaalgebruik van glazuursteen en de bescheiden, doch zorgvuldige geleding van de verschillende gevels. De voorgevel aan de Hendriklei is hierbij veel gedifferentieerder van opzet met verschillende volumes dan de langgerekte hof gevels. De oorspronkelijke hoofdentree aan de straat maakt integraal deel uit van de architecturale opzet van de voorgevel. Daarnaast vormen de uitragende kroonlijsten ook een zeer karakteristiek element, naast de vrije vlakke gevels.

### Materiaalgebruik en uitstraling

De nieuwe gevels worden voorzien van pleisterwerk en tegelwerk op plekken waar de gevel direct kan worden aangeraakt en dus meer robuustheid vereist is. Het pleisterwerk (crepi) wordt voorzien in een kleur die goed aansluit bij de bestaande glazuurstenen en wordt ter bescherming en versiering voorzien van een lambrisering van kleurrijk tegelwerk. De nieuwe (deels dubbelhoge) pergola bestaat uit een ranke stalen kolommenstructuur met een houten invulling (houten balklagen). Bovenop wordt de pergola voorzien van een extensief groendak. De pergola (aansluitend op de reeds bestaande overdekte buitenruimte) is niet enkel opgevat als extra overdekte buitenruimte, maar versterkt de relatie tussen binnen en buiten en dient tevens als zonwering.

## De straatgevel

Vanaf de Hendriklei is de nieuwbouw goed zichtbaar als dakopbouw. Het volume springt terug ten opzichte van de bestaande gevel en verhoudt zich op respectvolle wijze tot de bestaande architectuur. De hoogte van de dakopbouw is afgestemd op het drie-laagse hoofdgebouw en houdt voldoende afstand tot de bestaande kroonlijsten. Het verhoogde volume op de zuidoosthoek vormt van veraf het herkenbare beeldmerk van de vernieuwde school.

Het ritme van de 'bandgevel' wordt bepaald door de lokalen op de tweede verdieping, die — om het gewenste aantal lokalen te realiseren — niet op het bestaande stramien zijn geplaatst. De ramen in de 'bandgevel' worden visueel met elkaar verbonden door tussenliggende tegelvlakken. Het 'tempeltje' is een transparant volume met een overstek aan alle zijden, waarbij de voorzijde iets verder uitkraagt.

Vanaf de straatzijde is ook het nieuwe volume voor de technische installaties zichtbaar, deels boven de bestaande traphal en deels op de nieuwe dak verdieping. Dit volume ligt in dezelfde lijn als de bestaande metselwerk schouw en springt ver terug ten opzichte van de bestaande en nieuwe gevel. Door de beperkte hoogte vallen het volume vanaf het openbaar domein niet te veel op.

## De kopgevel

De dakopbouw op de bestaande zuidoosthoek presenteert zich als een alzijdig paviljoen en vormt het beeldmerk voor de vernieuwde school. De kopgevel langs de ingang heeft een groot glazen middendeel waar voorheen de vluchtrap zat. Deze raampartij wordt vervangen en de trap wordt verwijderd, zonder de uitstraling van de gevel te wijzigen. Het nieuwe volume naast de kopgevel pakt de karakteristieke elementen van de bestaande gevel op. De plint wordt in een eigentijdse vertaling doorgezet en de raamhoogtes zijn overgenomen.

## De pleingevel

Het heringerichte schoolplein vormt in het dagelijks gebruik de centrale ontmoetingsplek voor leerlingen en leerkrachten. Tevens ligt hier de hoofdingang voor de leerlingen. De nieuwbouw opent zich met een transparant en uitnodigend gevelbeeld naar het plein. De nieuwe overdekte buitenruimte sluit aan op de bestaande overdekte buitenruimte en biedt daarnaast schaduw en bescherming tegen de zon. De gevel is uitgevoerd in crepi, met een decoratieve en beschermende lambrisering van tegelwerk. Langs het schoolplein ligt de nieuwbouw iets verhoogd ten opzichte van het schoolplein, dit is in de bestaande situatie ook het geval. Het hoogteverschil tussen het schoolplein en het interieur wordt opgevangen door een 'veranda' onder de nieuwe pergola, die tevens de relatie tussen exterieur en interieur versterkt.